

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Збірник наукових праць
ЕКОНОМІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ НАУКИ**

Вінниця – 2015

ЗМІСТ

Секція: Економічні науки

Мазур А.Г., Мазур С.А. НАУКОВО – ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ.....	8
Материнська О.А., Базюк С.А. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	17
Мамалига С.В., Гнатюк В.О. МАРКЕТИНГ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	22
Материнська О.А., Грушелевич О.А. АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	27
Іщенко Я.П., Заверуха Т.Ю. РОЗВИТОК ФОРМ (СИСТЕМ) БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ.....	32
Гуцаленко Л.В., Іванова О.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ.....	37
Скорук О.П., Козак Л.А. АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	43
Материнська О.А., Мазур Ю.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	47
Прутська О.О., Наварчук Я. Л. САНАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ	53
Шевчук О.Д., Павленко О.Ю. СТАН ТА СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	59
Січко Т.В., Поважук Д.О. МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ.....	65
Материнська О.А., Потапова І. В. ОЦІНКА ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ.....	70
Руда О.Л., Рожицька А.Є. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ.....	76
Юлонтир Л.О., Рожицька А.Є. АНАЛІЗ СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ.....	81
Материнська О.А., Романець А.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМ.....	88
Руда О.Л., Скоропад В.В. ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР В УКРАЇНІ. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	92

Недбалюк О.П., Ткаченко І.М. РОЛЬ РЕІНЖИНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	97
Тарасова І.І., Ткаченко О.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	105
Кіреєва Е.А, Шинкарук Т.О. ДЕРЖАВНИЙ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ – ШЛЯХ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	111
Ролінська А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНО- БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	116
Ярова Ю.М. ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ФАКТОРИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ.....	120
Скорук О.П., Соловйова О.В. РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА З ВИКОРИСТАННЯМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР.....	126
Скорук О.П., Боровський Б.Л. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В СВІТІ І УКРАЇНІ.....	129
Алексєєва О.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РИНКУ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	134
Феняк Л.А., Немеш Г.С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПОЖИВЧОГО КОШИКА В УКРАЇНІ.....	138

Секція: Юридичні науки

Курило В.І., Омельчук В.А. ФАХОВА ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ-АГРАРНИКІВ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ.....	143
Оверковська Т.К. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ.....	150
Гель А.П. ІНСТИТУТ ЗМІНИ УМОВ ТРИМАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	157
Ковальов Д.В., Пономаренко А.Б. ПРИНЦИП НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА.....	164
Пипяк М.І., Білан А.Л., Шкринда О.М., ПРАВОВА ОХОРОНА ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ В УКРАЇНІ.....	169

Опольська Н.М., Білоконь О.Г., МЕЖІ СУБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА НА ТВОРЧИСТЬ	174
Письменна О.П., Ванжула О.М., ДОГОВІР РЕНТИ: ІСТОРИЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	178
Головчук В.А., Левченко А.О. ВАЖЛИВІСТЬ ДОКАЗІВ І ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	183
Письменна О.П., Савчук Л.А. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОСЕРЕДКІВ	187
Письменна О.П., Цимбалюк Т.А. ПОРІВНЯННЯ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОГОВОРУ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ ТА ДОГОВОРУ ФРАНЧАЙЗИНГУ НА МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ	191
Мельничук М.О., Чумак Ю.А. АВТОРСЬКЕ ПРАВО В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ПРИЧИНИ ПОРУШЕННЯ ТА СПОСОБИ ЗАХИСТУ	196
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ	200

3. Самойленко А. Г. Перспективи виробництва біодизеля в Україні / А. Г. Самойленко // *Економіка АПК*. – 2009. – № 4. – С. 72–78.
4. Сільське господарство України: [стат. щоріч. за 2013 рік] / за заг. кер. Н.С. Власенка; Інститут статистики України. – К., 2012. – 386 с.
5. Турдиева З.М. Теоретические аспекты использования биотопливных ресурсов в условиях развития инновационных процессов сельского хозяйства / З.М. Турдиева // *Международный сельскохозяйственный журнал*. – 2012. – № 1. – С. 25–35.
6. Dobek T. Ocena efektywności ekonomicznej i energetycznej produkcji pszenicy ozimej i kukurydzy ozimego wykorzystanych do produkcji biopaliw / T. Dobek, M. Dobek, O. Sarek // *Inżynieria i Technologia*. – 2010. – N 1(119). – S. 161–168.
7. Doornbosch R. Biofuels: is the cure worse than the disease? / R. Doornbosch, R. Steenblik // *Prepared for the Round Table on Sustainable Development, 11–12 Sept. 2011. – Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development.*

*Skoruk O.P., C.E.N., associate Professor,
Solovyova A.V., student,
Vinnytsia National Agrarian University*

DEVELOPMENT OF THE MARKET BIOFUELS WITH BY USING AGRICULTURAL ENERGY CROPS

The article proved directions of development biofuel market by using agricultural energy crops. It proved relevance of the use and production of liquid biofuels from crop material. Given a description of the resource base of agricultural enterprises in Ukraine for the production of biofuels.

Keywords: *energy crops, biofuels, market, raw materials, agriculture, food security.*

КД «313»620.952(477.44)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В СВІТІ І УКРАЇНІ

*Скорук О.П., к.е.н., доцент,
Боровський Б.Л., студент,
Вінницький національний аграрний університет*

В даній статті розглядається проблема використання та виробництва альтернативних джерел енергії в світі та національному господарстві, визначаються найбільш перспективні напрямки біопалива та встановлення їх потенціалу і значення для забезпечення енергетичної безпеки держави.

Нарощування обсягів виробництва та споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, науково-технічне забезпечення розвитку альтернативної енергетики, популяризація та впровадження науково-технічних досягнень у цій сфері.

Ключові слова: альтернативні джерела енергії, біопаливо, сонячна енергетика, віт енергетика, енергетична безпека, енергетичний дефіцит.

Постановка проблеми: Зменшення запасів природних джерел енергії призводить до необхідності широкого використання та виробництва альтернативних джерел. Відновлювані джерела енергії в XXI ст. завдяки науково технічному прогресу починають використовуватися на новому рівні і в майбутньому можуть забезпечити практично значну частину потреб людства практично невичерпній і екологічно чистою енергією.

Ціль статті: Показати необхідність та ефективність використання біопалива в різних сферах діяльності. Також, показати потенціал виробництва біопалива в Україні для забезпечення енергетичної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу. Усе занадто ідеально, щоб бути правдою: користуються енергетичною рідиною, яку зручно добувати із землі. Оскільки все більше користуються цим рідким багатством, стає зрозуміло, що так не може продовжуватися і особливо, коли найбільші запаси знаходяться у руках найменш розвинутих і нестабільних країн. Більше того, ми почали цінувати величезну екологічну вартість використання доісторичного вуглецю.

З тих пір, як більше 150 років тому гас почав замінювати китовий жир в світильниках, нафтопродукти прийшли до влади в усьому – починаючи від вентиляторів до реакторів та винищувачів - і ми стали повністю залежними від них. Але не назавжди. Нам потрібна альтернатива, яка б виконувала функції сирої нафти, але не мала недоліків; яка може зменшити нашу залежність від викопного палива і зменшити викиди парникових газів, без ризику глибоководного буріння або остраху нафтових аварій.

Біопаливо може стати альтернативою. Це паливо може бути виготовлено з різних видів вихідних матеріалів, від відходів деревини до водоростей або навіть генетично модифікованих бактерій. Така різноманітність означає, що широкий перелік видів біопалива може бути отриманий в різних місцях і мати різне призначення.

Біопаливо має великі перспективи виробництва та використання в Україні; очікування високі, а перші спроби відбуваються із перемінним успіхом. Багаті на цукор та олію культурні рослини потребують високородючих ґрунтів створюють інші проблеми, переключачи увагу від добування палива на дефіцит продовольства. Є й інші проблеми: виробництво такого біопалива першого покоління є водо- та енергоємним, а тому насправді мало чим зменшує частку викидів парникових газів в атмосферу. Але ці проблеми вирішуються. Такі проблеми зазвичай характерні для нових технологій. Біопаливо наступного покоління вже набуває досвіду. Може пройти 20-30 років, ніж біопаливо зможе вільно дихати, важливим залишається лише ціна питання[5].

Президент США Барак Обама, вирішив, що найімовірніше дійство, яке спостерігали в лабораторії Джорджтаунського університету у Вашингтоні навесні 2011 року, допоможе зрозуміти роль біопалива заслугує на головну роль в його енергетичній стратегії. Пілот винищувача F-22 в півтора рази перевищив швидкість звуку на суміші 50/50 нафтового палива і біопалива з *Camelina sativa*, неїстівного родича гірчиці - вагомі докази того, що біопаливо може допомогти Україні позбутися своєї залежності від нафти. «Якщо винищувач Raptor F-22 може перемогти швидкість звуку на біомасі, то і твоя розвалина це зробить», пожартували американські вчені.

Враховуючи американський досвід, можна використовувати біопаливо як паливо для

української авіації.

Така непопулярність біопалива все-таки показує, що, не дивлячись на його сучасні вади, воно буде частиною нашого енергетичного майбутнього. Стрімке зростання масштабів біопалива, ферментованого або отриманого з продовольчих культур, таких як кукурудза (маїс), цукровий очерет або соя, призвело до підвищення цін на продукти харчування та вирубки лісів. І так як виробництво біопалива залежить головним чином від викопного палива, ці початкові спроби мало що зробили для скорочення викидів парникових газів. У квітні 2011 року, підбиваючи підсумки результатів 14-місячного розслідування з етики біопалива, Наффілдська рада з біоетики, авторитетна організація Лондона, окреслила необхідні напрямки і причини необхідної підтримки біопалива, яке було піддане критиці. Та попри непопулярність біопалива, потрібно визнати, що незважаючи на усі його нинішні недоліки, воно має стати частиною нашого енергетичного майбутнього. Інші відновлювані джерела енергії, такі як сонце і вітер, сприятимуть електричній потужності, але реальність така, що переважна більшість двигунів вимагає рідкого палива і буде таким найближчі роки. І будь-які спроби подальшого існування мільйонів транспортних засобів в світі, портребуватимуть біопаливо [10].

На початку 2011 року, такі організації, як лондонський фінансовий гігант HSBC і екологічна захисна група Осеапа, яка знаходиться у Вашингтоні, округ Колумбія, визнали біопаливо важливим компонентом для усе стрімко зростаючої кількості транспорту, економічного зростання та охорони навколишнього середовища. Використане належним чином, біопаливо може максимізувати використання відходів сільського господарства, лісового господарства та відходів урбанізованого життя. Цей підхід може допомогти врятувати землі, які поглинають вуглець, а також інші критично важливі екологічні функції [2].

У травні Міжнародне енергетичне агентство (IEA), яке знаходиться в Парижі, представило стратегічний план прискорення споживання біопалива у розмірі близько 2% від частки світового транспортного палива сьогодні і до 27% у 2050 році. Біопаливо, на думку IEA, може достатньо потіснити нафту, щоб запобігти викидам вуглекислого газу величиною 2,1 гігатон щорічно, при його сталому виробництві - приблизно стільки, скільки чистого діоксиду вуглецю поглинається океанами. В таких оцінках запевняють IEA, Обама та інші, і що біопаливо не тільки краще за бензин (газолін), але і з точки зору технічного прогресу є надія, що воно буде окупатися екологічно та соціально. Прихильники біопалива розраховують на нове покоління біопалива, яке максимально замінить нафтопродукти (сиру нафту) і зведе до мінімуму побічні наслідки. «Продовжувати те, що ми почали десять років тому із звичайним біопаливом уже неможливо», говорить дослідник біопалива Ансельм Айзентраут, головний автор стратегічного плану IEA. «Нам потрібно більше землі і ресурсозберігаючих технологій» [3].

Дослідники, які вивчають вплив біопалива протягом всього його життєвого циклу - від культур до автомобілей - передбачали великі розміри викидів парникових газів. У доповіді, за оцінками дослідників з Принстонського університету, опублікованої в журналі Science в 2008 році, парникові гази в результаті збільшення вирощування кукурудзи для виробництва етанолу будуть перевищувати викиди парникових газів від бензину. Незважаючи на явне посилення дослідження на біопаливо першого покоління, така несподівана оцінка звела на нуль усе виробництво біопалива [1].

Біопаливо усіх видів отримало ще один удар, коли зростання цін на продовольство викликало голодні бунти в Мексиці в грудні 2007 року, які згодом поширилися серед бідних верств населення

по всьому світу. Річний обсяг виробництва біоетанолу і біодизеля різко зріс з 16 мільйонів літрів в світі в 2000 році до понад 100 млн. літрів в 2010 році, випереджаючи зростання запасів кукурудзи, цукрового очерету і рослинної олії. Хоча багато економістів погоджується з тим, що біопаливо менше сприяло зростанню цін на товари, ніж участь в цьому спекулянтів-посередників, ціни на нафту, протести і харчові бунти показали, що перехід від основних продуктів харчування у руки біопалива спотворює глобальний ринок сільськогосподарської продукції [7]. Лихо, яке сталося через нафтову пляму у BP Deepwater Horizon в 2010 році вирішили називати криком допомоги океана щодо ліквідації нафтового буріння в Мексиканській затоці до 2020 року [6].

Компанія Mascoma, яка знаходиться в місті Ліван, Нью-Гемпшир, планує почати будівництво целюлозного заводу з етанолу в Мічігані, виробничим об'ємом 150 мільйонів літрів на рік, наприкінці 2015 року. Компанія розробила генетично термофільні бактерії, які виділяють целюлозні ферменти[6]. «Організм виробляє свої ферменти, тому ви вибираєте лише найбільш важливі компоненти», пояснює Джонатан Міленц, який очолює наукову групу Bioconversion Science & Technology Group в лабораторії Oak Ridge National Laboratory в штаті Теннессі і який співпрацював з Mascoma.

Дослідження показують, що можливо зібрати достатній урожай біомаси для задоволення потреб біопалива. У травні 2011 року Міжурядова група експертів зі зміни клімату (IPCC) випустила звіт по використанню відновлюваних джерел енергії, в якому озвучувався висновок, що біомаса до середини сторіччя може стійко забезпечувати до 300 гексаджоулей (Один ексаджоуль дорівнює одному мільярду гігаджоулей, або одному мільярду гігават-секунд.) - в чотири рази більше за необхідну кількість біомаси цільового показника IEA (у розмірі 27% світової потреби біопалива в транспорті) [5].

Питання в тому, як гарантувати, що біомаса збуде заготовлятися так, як рекомендує IEA і IPCC – з максимальним використанням сільськогосподарських відходів, відходів лісового господарства та побутової сфери, і при цьому заохочувати вирощування спеціальних енергетичних культур так, щоб забезпечувати зв'язування вуглецю та виконання інших критично важливих екологічних функцій[10]. Один із способів направити розвиток біопалива на зелений шлях полягає в розробці переліку стандартів і практичних навиків, яких би дотримувалися виробники біопалива, або добровільно, або за законом.

Одне не викликає сумнівів: загальна сума державних інвестицій у сумі приблизно 4 млрд дол. США, яка необхідна за оцінкою Мартіна, копійка порівняно з субсидіями, які витрачає тепер держава на паливо на основі продуктів харчування, що перевищує 5 мільярдів доларів США щорічно зі сторони уряду США. Якщо немає консенсусу навколо біопалива, необхідно змінювати пріоритети фінансування. Тільки в цьому випадку транспортні засоби, які працюють на сучасному біопаливі, матимуть шанс вивести світ на шлях чистого і безпечного майбутнього [1].

Список використаних джерел:

1. «Огляд Nature: Біопаливо», спеціальний додаток Nature від 23 червня 2011/Випуск 474, Номер 7352 – с.451 - 477 (S1 - S25); http://www.nature.com/nature/journal/v474/n7352_supp/index.html#out [Source: Nature Vol 474, Issue No. 7352 Suppl, S1 - S25 (2011) "NatureOutlook: Biofuels" 23 June 2011 - p. 451 – 477]